

Personer med demens i svær grad kan have klare øjeblikke

En mand med svær demens, der ikke har ytret et ord i mands minde, synger pludselig med på alle vers i en fødselsdagssang. En kvinde med lige så udtalt demens kommer uventet med en vittig kommentar, der afslører, at hendes humoristiske sans ikke er helt forsvundet. Mange mennesker, der har haft en person med svær demens tæt inde på livet, vil vide, at tilstanden fluktuerer, og at der kan være korte, uventede glimt af pludselig klarhed.

Interviewundersøgelse af pårørende til mennesker med svær demens viser, at de fleste har oplevet korte, forbigående episoder, hvor personen med demens pludselig fremstår relativt klar i hovedet. Ifølge en interviewundersøgelse af 30 pårørende til personer med svær demens gennemført af forskere ved *University of Pennsylvania* i USA har de fleste oplevet korte, forbigående episoder, hvor personen med demens pludselig fremstår relativt klar i hovedet. Forskerne gennemførte interviews af ca. en halv times varighed med ægtefæller, børn eller søskende til personer med demens med henblik på bedre at definere og beskrive episoder af klarhed.

Nogle sekunders klarhed

De pårørende beskrev tilsammen 34 klare øjeblikke – oftest som et kort, positivt glimt i en ellers nedslående, ubønhørlig deroute. Personen med svær demens sagde fx et enkelt ord, lavede en bevægelse eller et ansigtsudtryk, der gav den pårørende en fornemmelse af, at han eller hun momentant var sit gamle jeg. 21 af de 34 klare episoder varede kun et par sekunder. De øvrige 13 blev beskrevet som af et par minutters varighed og bestod af en kort samtale, nogle ytringer eller andre tegn på øget tilstedeværelse eller engagement. En enkelt episode varede omkring tre kvarter, hvor personen med svær demens angiveligt deltog i en længere konversation med sine pårørende.

Klare øjeblikke i forbindelse med svær demens omtales undertiden som 'terminal klarhed', fordi de kan forekomme få dage eller uger, før personen afgår ved døden. I den aktuelle interviewundersøgelse var der imidlertid ikke nogen sammenhæng mellem forekomsten af klare øjeblikke og tidspunktet for døden. Undersøgelsen giver ikke nogen forklaring på, hvordan klare øjeblikke kan forekomme hos personer med svær demens eller hvad, der fremkalder dem.

Karlawish J, Peterson A, Kleid M, Harkins K, Largent EA, Stites SD, et al. Caregiver Accounts of Lucid Episodes in Persons With Advanced Dementia. *Gerontologist*. 2024;64(6).

[PubMed](#)

Mashour GA, Frank L, Batthyany A, Kolanowski AM, Nahm M, Schulman-Green D, et al. Paradoxical lucidity: A potential paradigm shift for the neurobiology and treatment of severe dementias. *Alzheimers Dement*. 2019;15(8):1107-14.

[PubMed](#)

Oprettet: 28. juni 2024